

Protestele femeilor din Iran: o perspectivă anarhistă (interviu cu Federația Anarhistă Era)

Black Rose Anarchist Federation

2022

La 13 septembrie 2022, Mahsa Amini, în vârstă de 22 de ani, a fost arestată de o așa-zisă „patrulă de îndrumare” iraniană (cunoscută și sub numele de „poliția moralității”). Mahsa a fost arestată în Teheran pentru că nu a respectat legile referitoare la vestimentație. Trei zile mai târziu, la 16 septembrie, poliția a informat familia Mahsei că aceasta „a suferit un stop cardiac” și că a intrat în comă timp de două zile înainte de a deceda.

Relatările martorilor oculari, inclusiv ale fratelui ei, arată clar că a fost bătută cu brutalitate în timpul arestării. Radiografiile medicale care au „scăpat” în spațiul public indică faptul că aceasta a suferit o hemoragie cerebrală și un accident vascular cerebral, adică leziuni provocate de traumatisme care au dus în cele din urmă la moartea sa.

În zilele care au trecut de la dezvăluirea publică a acestor detalii, în Iran au izbucnit demonstrații în masă care au denunțat uciderea lui Mahsa de către poliție.

Pentru a înțelege mai bine această situație, care evoluează foarte repede, am realizat un scurt interviu cu Federația Anarhistă Era, o organizație care are secțiuni în Iran și Afganistan.

Interviul a fost realizat între 20-23 septembrie 2022.

Black Rose/Rosa Negra (BRRN): În primul rând, vă rugăm să faceți o scurtă descriere a Federației Anarhiste Era.

Federația Anarhistă Era (FAE): Federația Anarhistă Era este o federație anarhistă locală activă în teritoriile așa-ziselor Iran, Afganistan și nu numai. Federația noastră are la bază anarhismul de sinteză, acceptând toate tendințele anarhiste, cu excepția tendințelor naționaliste, religioase, capitaliste și pacifiste. Experiența noastră îndelungată de organizare în medii extrem de opresive, așa cum e și Iranul, ne-a determinat să dezvoltăm și să folosim tactici și o filosofie organizațională insurecțională.

Suntem o organizație atee. Considerăm că religia e o structură ierarhică mai veche și mai durabilă decât aproape toate celelalte sisteme de dominație și foarte asemănătoare cu capitalismul și cu alte structuri sociale autoritare care azi înrobesc omenirea. Lupta de clasă, din perspectiva noastră, include războiul împotriva clasei clericale care ne răpește libertatea și autonomia prin definirea a ceea ce este sacru și tabu și prin impunerea acestor definiții cu ajutorul constrângerii și violenței.

BRRN: Cine a fost Mahsa Amini? Când, de ce și cum a fost ucisă?

FAE: Mahsa Amini, cunoscută de familia ei ca Zhina, era o tânără obișnuită de 22 de ani, din orașul Saghez (Saqez) din Kurdistan. Călătorea împreună cu membri familiei ei la Teheran pentru a-și vizita familia. La 13 septembrie, în timp ce se afla împreună cu fratele ei, Kiaresh Amini, poliția moralității sau așa-numita „Patrulă de îndrumare” a arestat-o pe Mahsa pentru „purtarea necorespunzătoare a *hijab*-ului”. Fratele ei a încercat să se opună arestării, dar poliția a folosit gaze lacrimogene și l-a bătut și pe Kiaresh.

Multe alte femei arestate au fost martore la ceea ce s-a întâmplat ulterior în duba poliției. Pe drumul spre secția de poliție, a avut loc o ceartă între femeile deținute și ofițerii de poliție. Mahsa Amini a fost una dintre fetele care protestau împotriva arestării. Ea spunea că nu este din Teheran și că ar trebui să fie lăsată să plece. Poliția a recurs la violență fizică pentru a le închide gura femeilor reținute. Mahsa a fost și ea bătută. Martorele oculare au declarat că ofițerii de poliție au lovit-o puternic pe Mahsa cu capul de partea laterală a dubei de poliție.

Era încă conștientă când a ajuns la Agenția de Securitate Morală, dar celelalte femei au observat că nu părea să se simtă bine. Polițiștii au fost complet indiferenți și au acuzat-o că joacă teatru. Femeile au continuat să protesteze pentru ca Mahsa să primească îngrijirile medicale de care avea nevoie. Protestele au fost întâmpinate cu violență din partea poliției. Mahsa Amini a fost din nou bătută crunt și și-a pierdut cunoștința.

Abia în acest moment polițiștii și-au dat seama că ceva nu era în ordine. Au încercat să o resusciteze pe Mahsa, făcându-i masaj cardiac, ridicându-i și masându-i picioarele. Când toate aceste încercări au eșuat, polițiștii s-au repezit asupra celorlalte femei pentru a confisca toate telefoanele mobile și camerele de luat vederi care ar fi putut înregistra incidentul. După alte multe întârzieri și după ce au fost găsite și cheile rătăcite ale ambulanței, Mahsa a fost dusă la spitalul Kasra.

Clinica unde a fost internată Mahsa Amini a susținut într-o postare pe Instagram că Mahsa era în moarte cerebrală atunci când a fost internată. Postarea respectivă a fost ulterior ștersă.

La 14 septembrie, un utilizator de Twitter care avea un prieten angajat la spitalul Kasra a povestit că poliția i-a avertizat pe medici și asistente să nu facă fotografii sau înregistrări video și le-a spus să îi mintă pe părinții lui Mahsa cu privire la cauza morții ei. Intimidat, personalul din spital s-a conformat ordinilor poliției. I-au mințit pe părinți că Mahsa a avut un „accident” și au ținut-o timp de două zile legată la aparate. Mahsa a fost declarată decedată pe 16 septembrie. Cauza morții sale, conform documentelor medicale divulgate de „hacktiviști”, indică fracturi osoase, hemoragie și edem cerebral.

BRN: A jucat vreun rol în arestarea și moartea Mahsei faptul că era kurdă?

FAE: Fără îndoială, faptul de a fi kurdă în Teheran a jucat un rol în moartea lui Mahsa. Însă aceasta este o realitate pe care o trăiesc toate femeile din Iran. Nu trebuie să căutăm foarte mult pentru a găsi înregistrări video în care poliția moralității bate și forțează femeile să urce în dubele poliției, în care acestea sunt aruncate din mașini în mișcare ori sunt hărțuite de „femeile hijabi” pentru „hijab necorespunzător”. Aceste videoclipuri arată doar o mică parte din iadul prin care trec femeile în Iran.

Faptul că Mahsa se afla cu fratele ei în ziua în care a fost reținută nu a fost o întâmplare. În societatea patriarhală iraniană, femeile trebuie să fie însoțite de o rudă de sex masculin, fie că este vorba de tată, soț, frate sau văr, pentru a ține la distanță poliția moralității și pentru a descuraja orice alt individ arțăgos. Cuplurile tinere nu pot fi văzute prea apropiate în public, altfel riscă să fie bătute și arestate de poliția moralității. Rudele trebuie să aibă documente prin care să-și dovedească statutul față de poliție. Arestarea femeilor că poartă ruj și lac de unghii a fost o realitate de care mulți dintre noi, milenialii din Iran, ne amintim foarte bine. Amenințarea atacurilor cu acid pentru „hijab necorespunzător” este un alt coșmar pe care pe care trebuie să-l înfrunte femeile din Iran. Sistemul patriarhal și autocrația religioasă le afectează pe toate femeile.

BRN: Cum a aflat poporul iranian de moartea lui Mahsa? Care a fost reacția populară inițială?

FAE: Așa cum am menționat mai devreme, au existat prea mulți martori oculari. Tocmai de aceea, nicio amenințare nu ar fi putut împiedica scurgerea către public a poveștii. Merită să amintim aici și că medicul care a îngrijit-o și fotoreporterul care a documentat starea lui Mahsa și suferința familiei au fost arestați. Nu se știe în acest moment unde se află aceștia.

Reacția populară inițială a fost una de indignare. Povestea lui Mahsa circula și era cunoscută încă din 14 septembrie. Indignarea nu a fost însă suficient de puternică pentru a declanșa proteste și revolte. Oamenii credeau că Mahsa se află în comă și că există speranțe pentru recuperarea ei. Apoi, pe 16 septembrie, a fost declarată decedată.

Mai întâi, au existat mici proteste la spitalul Kasra, împrăștiate însă de poliție. Scânteile actualei revolte au fost aprinse în Saghez, orașul natal al lui Mahsa.

BRN: Care este amploarea demonstrațiilor în acest moment? În ce zone ale țării sunt acestea concentrate?

FAE: Situația este foarte dinamică și se schimbă extrem de rapid. În momentul în care scriu aceste rânduri, flăcările revoltei au cuprins 29 din cele 31 de provincii din Iran. Una dintre caracteristicile acestei revolte este că s-a răspândit foarte repede în marile orașe, precum Teheran, Tabriz, Isfahan, Ahvaz, Rasht.

Qom și Mashhad, bastioanele ideologice ale regimului, s-au alăturat revoltei. Insula Kish, centrul capitalist și comercial al regimului, s-a revoltat și ea. Aceasta este cea mai diversă revoltă la care am asistat în ultimii ani.

Pe 23 septembrie, sindicalistii plănuiesc o grevă generală în favoarea protestelor. Regimul are planificată o defilare militară în aceeași zi. Se întâmplă multe lucruri.

BRN: Cum a reacționat statul iranian la aceste demonstrații?

FAE: Răspunsul inițial al regimului a fost mai puțin brutal decât cel pe care l-am experimentat înainte. Unul dintre motive este că au fost prinși cu garda jos. Nu se așteptau la acest răspuns puternic.

Cel mai important motiv este că Ibrahim Raisi se află la ONU. Lipsa din peisaj a unor figuri de autoritate, povestea lui Mahsa, intens mediatizată, și protestele, precum și presiunea exercitată asupra guvernului de comunitatea internațională, au oprit pentru moment masacrul.

Să nu ne înțelegeți greșit. Poliția a ucis și a rănit multe persoane încă din prima zi a protestelor. Printre aceștia se numără copii de numai 10 ani și adolescenți de 15 ani. Însă noi am trăit și protestele din noiembrie 2019 când, timp de trei zile, regimul a masacrat mai multe mii de persoane.

În toate revoltele anterioare, poliția nu a reprezentat în mod direct ținta furiei oamenilor. Nu și de data aceasta. Acum sunt considerați niște răufăcători și au devenit ținta setei de răzbunare a oamenilor. Acest lucru îi obosește fizic și mental, ceea ce e o veste bună din perspectiva noastră.

În acest moment, Saghez și Sanandaj se confruntă cu o represiune nemiloasă. Regimul a adus tancuri și vehicule militare grele pentru a reprimă revolta de acolo. Există multe rapoarte despre faptul că s-a tras cu muniție reală în protestatari. Însă protestele continuă. Mașinile de poliție sunt răsturnate. Posturile de poliție sunt incendiate. Trebuie să le jefuim arsenalului și astfel să ne înarmăm. Apoi vom intra într-o cu totul altă fază a revoltei.

BRRN: Este corect să spunem că aceste manifestații au un caracter feminist?

FAE: Da, absolut. Ca în toate celelalte revolte, au existat anumite evoluții și mișcări subterane. Se poate spune că represiunea recentă legată de purtarea hijab-ului și brutalitatea crescută a „poliției moralității” au reprezentat și un răspuns la autoorganizarea spontană, autonomă și feministă a femeilor iranene. La începutul acestui an, femeile din Iran au început să treacă pe liste negre și să boicoteze persoanele și afacerile, cum ar fi cafenelele, care aplică strict regula purtării hijab-ului. Mișcarea a fost descentralizată și fără lideri, având ca scop crearea de spații sigure pentru femei și pentru membrii comunității LGBTQ.

Opresiunea brutală a culminat acum, într-un moment în care femeile sunt în prim-plan peste tot, arzându-și eșarfele și luptându-se, fără să poarte hijab, cu poliția. Mai mult, sloganul principal al revoltei este „Femeie, Viață, Libertate”, slogan preluat din Rojava, o societate ale cărei aspirații se întemeiază pe ideile anarhiste și feministe și pe viziunea seculară.

BRRN: Ce elemente politice (organizații, partide, grupuri) sunt prezente în cadrul demonstrațiilor?

FAE: La fiecare revoltă, multe organizații, partide și grupuri încearcă să-și însușească sau să influențeze protestele în propriul beneficiu. Majoritatea dintre acestea s-au lovit însă de probleme insurmontabile în timpul acestor proteste.

În primul rând, monarhiștii. Reza Pahlavi, fiul ratat al foarte defunctului șah, un individ întreținut cu bani furați și susținut de rețele media din afara Iranului, a cerut, pe fondul indignării publice și al protestelor inițiale, o zi de doliu național, în loc să-și folosească resursele pentru a ajuta revolta. Oamenii și-au dat, în cele din urmă, seama că e doar un șarlatan. „Moarte asupritorilor, fie ei șahi sau lideri”, s-a auzit în tot Iranul.

Mai apoi, MEK sau Mujahedin Kalq. MEK are o problemă ideologică cu această revoltă. Este, de fapt, o sectă ale cărei membre sunt obligate să poarte eșarfe roșii. Povestea lor pornește, la origini, de la combinarea marxismului și a ideologiei islamice. Deturnat de marxist-leniniști înainte de 1979, azi a ajuns o sectă în slujba statelor capitaliste și imperialiste. Cu toate acestea, femeile din Iran își ard eșarfele și Coranul. Ele nu au niciun cuvânt de spus în acest climat politic.

Apoi, există partidele comuniste care disprețuiesc Rojava și o vorbesc mereu de rău. Analiza lor de clasă, confuză și ruginită, nu-i ajută să câștige inimi. Cu toate discursurile și propaganda lor de susținători ai secularismului și feminismului, n-au avut nici măcar un slogan orientat spre eliberarea femeilor. Iar ideologia lor i-a împiedicat să scandeze „Femei, Viață, Libertate”. N-au avut nimic de spus, așa că au tăcut. Datorită acestui fapt, prezența lor este mult mai slabă în protestele de acum.

Mișcarea anarhistă este în creștere în Iran. Această revoltă, fără lideri, feministă, anti-autoritară și scandând sloganuri din Rojava, a făcut ca anarhiștii, afiliați și neafiliați la federație, să aibă o prezență puternică în stradă. Din nefericire, mulți au fost arestați și răniți.

Lucrăm pentru a realiza potențialul anticapitalist al acestei mișcări. Deoarece Republica Islamică este un cult și o religie a morții, patriarhatul, rasismul și capitalismul sunt pilonii săi ideologici. Pentru ca noi să trăim, trebuie să fim liberi; iar acest lucru nu se poate face fără ca eliberarea femeilor să se afle în prim-plan.

BRRN: Solidaritate. Vă mulțumim pentru timpul acordat.

FAE: Solidaritate!

Biblioteca Anarhistă

Black Rose Anarchist Federation
Protestele femeilor din Iran: o perspectivă anarhistă (interviu cu Federația Anarhistă Era)
2022

Preluat la 13.01.2022 de la <https://pagini-libere.ro/>

ro.theanarchistlibrary.org